

JOAN VERA

La joventut obrera

L'AUTOR D'AQUEST ARTICLE, en el qual intenta fer una aproximació actual a l'anomenada «joventut obrera», vertebrada la seva reflexió al voltant de sis punts essencials:

1. La classe obrera avui, 2. Una joventut marginada, 3. On viuen aquests joves a Catalunya?, 4. Tenen consciència de classe?, 5. Marc on es mouen els joves de la classe obrera, i 6. I el futur? L'autor ho analitza des de la situació en què la figura tradicional del treballador estava en un procés de canvi, fins a les circumstàncies que l'envolten a hores d'ara. Aquest procés, segons l'autor, dibuixa un futur que no és pas de color de rosa, però que permet de percebre un seguit d'experiències arreu del país que poden donar resposta als desafiaments de la crisi actual. Això és un concepte que no s'ha d'interpretar forçosament en un sentit tan negatiu com el que hom sol atribuir-hi.

ELS CANVIS D'IMATGE TAMBÉ ARRIBAN A LA JOVENTUT OBRERA.

ELS JOVES TREBALLADORS, A LA CRUÏLLA TECNOLÒGICA QUE SE'NS ACOSTA

la classe obrera avui

Per situar-nos, només unes breus pinzellades:

— una *nova composició de la classe obrera*, fruit de la revolució tecnològica del sistema capitalista: la figura del treballador de la granota blava ha començat a canviar, i cada vegada hi ha més treballadors en el sector de serveis. Ara es demana més cap que músculs;

— una *classe obrera plural*: des d'un treballador explotat per una multinacional fins a un treballador a domicili, des d'un eventual a un funcionari de l'Estat o a un desocupat...

— i *fragmentada*:

— els que estan sense feina;

— els de l'economia «negra» o submergida;

— els que tenen contractes fixos i estan ben remunerats...

Tot això sona a divisió i demana solidaritat.

una joventut marginada

Gairebé la majoria d'anàlisis que es fan sobre la joventut parlen dels joves en general, i tots van dins del mateix sac, els de Bellvitge i els de Pedralbes, els de la Seu d'Urgell i els d'un barri cèntric de Barcelona... Hem de matisar, si volem ser fidels a la realitat. Si bé hi ha uns hàbits o conductes que fan que tots els joves seguïn semblants (expressions, modes, actituds, etc.), existeix una joventut de la classe obrera que «viu en una situació de dependència i inferioritat econòmica, cultural, social, professional, política, una massa de joves que és explotada en l'atur, la producció, la diversió, el consum i l'ensenyament...».¹

i el que parla són els fets

• Un de cada dos desocupats és jove i el 85 % de joves desocupats són de classe obrera.

• Escoles de Formació Professional i BUP deficientes. L'AJEC (Associació de Joves Estudiants de Catalunya) i el MUEC (Moviment d'Universitaris i Estudiants Cristians) han denunciat l'escola com una «guarderia d'adolescents». La Universitat tendeix a excloure els joves de les classes populars i obreres. L'últim augment de taxes ho demostra. Aquells que han aconseguit un títol acadèmic no tenen possibilitats de trobar feina...

• En una conferència sobre Urbanisme i Delinqüència juvenil, A. Galiano

1. Del Document d'Identitat de la JOC Nacional de Catalunya i les Illes.

(inspector del cos superior de policia) va fer una llista dels barris més conflictius de Catalunya, dels llocs on s'origina més delinqüència juvenil. Són barris mancats d'una infraestructura mínima, barris d'una concentració excessiva, «barris que generen insatisfacció i violència». En aquests barris ghetto, hi viu més del 30 % de la població de Catalunya.

• Segons dades de l'INEM, més de 30.000 empreses de l'Estat espanyol infringeixen la llei laboral. Molts joves viuen en aquest món de l'explotació laboral: treballs dins l'economia «negra», treballs eventuais a la costa (article del *Periòdic* del 21 d'abril: «La temporada en hosteleria esclaviza a los eventuales», d'E. Oliveras)... Molts joves sense cap contracte, que treballen dotze i tretze hores diàries, pateixen mals tractes.

• Només cal donar un tomb per algun barri o poble per veure un munt de joves asseguts al carrer, sense fer res, sense cap perspectiva de treball, avorrits de l'escola, sense futur.

Són joves que viuen la *condició obrera*, una condició obrera que està marcada per diferents factors: la família, l'habitatge, el treball, el barri, l'atur, l'ensenyament..., i per l'*origen*:

— fills de pares obrers
— molts són fills de pares immigrants (Catalunya, des dels anys cinquanta fins al 1975, rep 3.600.000 persones de fora el país, la qual cosa significa un increment de població d'un 60 %.

joves que viuen dins el «cercle de la marginació»

escoles deficientes:
inutilitat de la FP
percentatge molt elevat dels qui no acaben l'EGB

joves desocupats (falta de coneixement i formació):
sentiment d'inutilitat

menys possibilitat de trobar feina, sense recursos econòmics

dependència econòmica de la família, no autonomia

treballs inadequats i molt explotats

actituds d'autoexclusió de la vida social, indiferència, evasió, rebuig sistemàtic.
«MARGINATS SENSE RETORN».¹

1. Expressió utilitzada en el seminari sobre «Treball, atur i perspectives de futur», de García Nieto i E. Rojo.

EVADIR-SE DELS PROBLEMES NO ÉS CAP SOLUCIÓ

una joventut obrera plural

Alguns exemples:

- en Manel viu a Vic, fa de fuster i els seus pares són immigrants;
- la Maria del Carme estudia infermeria a Girona i els seus pares són nascuts a Andalusia;
- en Pedro està desocupat, resideix al barri d'Icomar, prop de Tarragona, d'on el seu pare és fill; la mare és de Múrcia;
- en Francesc viu al centre de Cornellà, ha estudiat Magisteri i treballa d'administratiu. Els seus pares són nascuts a Catalunya;
- en Miquel és de Ripoll i estudia FP els pares són andalusos.

tenen consciència de classe, aquests joves?

Aquesta qüestió no és fàcil de resoldre. Si mesurem la consciència de classe dels joves de la classe obrera pel nombre d'afiliats o militants que hi ha als partits o sindicats o per la quantitat de joves assistents a la manifestació del 1r. de Maig, la resposta és clara: els joves són lluny de la classe obrera.

Però sí que hem de parlar d'un *instint de classe* (sobretot en aquells que viuen la condició obrera d'una manera més marcada, basat en una *intuïció* i una *experiència* que els fa diferents d'altres joves, com el llenguatge, la diversió, l'escola, la cultura...

Si tenim present que hi ha diferents etapes en la presa de consciència d'un jove,

- percebre'n les condicions de vida (atur, barri, escola, treball...);
- descobrir que, la seva situació, la viu més gent;
- veure que en altres ambients es viu d'una altra manera;
- descobrir les causes d'aquestes diferències (diners, poder, cultura, etc.);
- prendre consciència que la història individual i personal va lligada a la història d'un col·lectiu (la classe obrera) i fer una opció que vulgui dir actuar..., veiem clarament que es tracta d'un procés educatiu molt lent i que, a més a més, va contrarrent de l'estil de vida que imposa el món en què vivim: competència, individualisme, consum, diversió...

on viuen, aquests joves, a Catalunya

- Als barris de Barcelona: Nou Barris, Poble Nou, Besòs, Clot, Sagrera, Bon Pastor, Sant Andreu, Gràcia...
- A les ciutats i comarques de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (al conjunt

LA NAVEGACIÓ CAP EL FUTUR PRESENTA MOLTS ESCULLS.

de l'AMB, hi viu el 71 % de la població de Catalunya) i del cinturó industrial: l'Hospitalet, Cornellà, Sabadell, Santa Coloma, Gavà, Mataró, Granollers, Badalona, Cerdanyola, etc.

• En altres ciutats industrials de Catalunya: Tarragona (barris d'Icomar, la Floresta, Bonavista, Sant Salvador...), Girona, Lleida, Reus, Manresa, Igualada i pobles industrials del Ter i del Llobregat.

marc on es mouen els joves de la classe obrera

— Dins de famílies, moltes vegades, plenes de problemes: tensions familiars fruit de l'atur, el desarrelament que produeix l'emigració, l'anonimat dels barris, etc.

— En una societat marcada pel consum i que incita a la possessió de tota classe de béns materials (la moto, la roba, la cassette...). Sovint la música, «la bona

vida», la droga, la sexualitat, tot plegat, són maneres d'escapar-se de la realitat.

— En una societat que «bombardeja», un adolescent de 14 anys ja ha vist per la televisió 11.000 crims i 12.000 hores de programes. És un món que inculca centres d'interès que van en contra de la pròpia existència i identitat.

— En un món que potencia l'individualisme, cada vegada s'obren més vídeo-clubs i es tanquen més associacions de veïns.

— Vivim en un país que ressuscita d'una llarga dictadura i on encara persisteixen hàbits com la jerarquització, la burocràcia, les recomanacions, la falta de respecte i de participació, i on la majoria de discursos oficials (de les institucions, partits, sindicats, etc.) estan desfasats, lluny de la vida real dels joves... Només cal veure tot el muntatge de l'Any Internacional dels Joves: grans discursos, manifestos, festes, etc.

— Això és la selva! Triomfa el més fort. Cadascú va a la seva i el lema més assumit és el campí qui pugui.

... i el futur?

No el pinten de color de rosa. En un estudi recent de la UNESCO sobre la joventut es conclou que les paraules clau en els pròxims deu anys seran «escasseja, treball inadequat, desocupació, ansietat, pragmatisme, actitud defensiva i, fins i tot, supervivència...».

No tot és negre. Actualment hi ha un munt d'iniciatives que surten arreu del país (Acció Solidària Contra l'Atur, Cooperativa de Joves de La Llauna, de Montcada i Reixac, de Ripoll, algunes polítiques municipals de joventut i tantes d'altres...) i que són una resposta a l'atur i també a la solitud, a l'avorriment i a la marginació que crea. Són petits gèrmens d'aquest canvi que vivim avui.

Tots els esforços són pocs per plantar cara als desafiaments que ens planteja aquesta crisi (crisi no té una significació negativa, sinó que és sinònim de recerca crítica, canvi). Cal:

- *planificació* en tots els àmbits (educatiu, econòmic, social, cultural...), una planificació que *toqui de peus a terra*, que no faci volar coloms i que, per altra banda, *demani la lluna* i apunti ben alt, una planificació amb continguts utòpics,
- *imaginació* per crear perspectiva de futur, i
- *accions decidides* per fer que aquesta crisi prengui una orientació solidària i dugui a un canvi real.◀

JOAN VERA,

de la JOC Nacional de Catalunya i les Illes.